

1989. november 9., csütörtök - Csaknem egyórás zárt üléssel kezdődött csütörtökön az Országgyűlés úgynevezett honvédelmi albizottságának első ülése. Miként Gyuricza László, a testület elnöke később elmondta: a magyar parlament gyakorlatában teljesen újszerű feladatot látnak el, ezért elsőként ki kellett alakítaniuk munkamódszerüket. Céljuk, hogy tisztázzák, milyen hatással van a hadseregre dr. Bokor Imre Kiskirályok mundérban című, nagy visszhangot keltett könyve, s megállapítsák, az írás mennyiben segíti a hadsereg megújulását. Jelentésüket az Országgyűlés elé terjesztik.

A sajtó korábban beszámolt róla, az országgyűlés október 18-i ülésén - Márton János felszólalását követően - a miniszterelnök parlamenti bizottság kiküldését kérte, amely megvizsgálja a - ma már nyugállományú - mérnök ezredes könyvében foglaltakat. Az Országgyűlés legutóbbi ülésén dr. Király Ferenc interpellált a könyvvel, illetve a szerző nyugállományba helyezésével kapcsolatban.

A "vizsgálóbizottság" kilenc tagú, a honvédelmi bizottság tagjain kívül a parlamenti frakciók képviselői vesznek részt munkájában. A csütörtöki ülésen mindössze négy bizottsági tag jelent meg, ám ők úgy döntöttek, hogy - a tervezetnek megfelelően - meghallgatják a szerzőt, valamint a Honvédelmi Minisztérium és a katonai főügyész képviselőjét. Az Országgyűlés ügyrendje szerint ugyanis a hatóságok, hivatalok, intézmények képviselői, valamint az állampolgárok kötelesek a parlamenti bizottságok által kívánt adatokat rendelkezésre bocsátani, illetőleg előttük vallomást tenni, felvilágosítással szolgálni, nyilatkozatot tenni.

Elsőként Bokor Imrét hallgatta meg a bizottság, a szerző mintegy másfél órán keresztül válaszolt a kérdésekre. Dr. Tóth Antal (Bács-Kiskun megye) kérdésére elmondta: a könyvben leírtakkal kapcsolatos dokumentumok nincsenek birtokában, ám több tanút is meg tud nevezni, akik vállalják a bizottsági meghallgatást. Az elnök a tanszékvezető egyetemi tanár nyugdíjazásának körülményeiről érdeklődött. Bokor Imre ezt egyértelműen retorzióknak minősítette. Felelevenítette a HM október 14-i kommunikációját, amelyben etikai vétséggel indokolták nyugállományba helyezését. Ugyanakkor a honvédelmi miniszter október 31-én - az említett interpellációra válaszolva - döntését azzal indokolta, hogy az ezredes elérte a nyugdíjkorhatárt.

Nyugdíjazása nem lehetett előre elhatározott - mondotta -, mert őt a vezérkari főnök október 5-én hallgatta meg, s 6-án már a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia parancsnokának asztalán volt a nyugdíjazásával, valamint a munkavégzés alóli azonnali mentesítésével kapcsolatos parancs.

- Meggyőződése - szögezte le Bokor Imre -, hogy semmiféle függelemsértést nem követtem el.

Raffay Ernő (Csongrád megye) előjáróban rámutatott: kérdései annak kiderítésére irányulnak, valóban történtek-e a hadseregben törvénytelenések. Ha a könyvben leírtakra vannak bizonyítékok, "súlyos javaslatokat" tesz ezzel kapcsolatban. A szerző szerint a szükséges dokumentumok egy része fellelhető a HM külügyi osztályán, a Területi Elhelyezési Igazgatóságon, a repülőfőnökségeknél, a II. számú Állami Építőipari Vállalatnál. Czinege Lajos hadseregtábornok szakmai felkészültségére vonatkozóan egy hasonlattal élt: "én nem vállalom, hogy sebészi munkát végezzek, mert nem végeztem el az orvostudományi egyetemet". Ám hozzátette: kétségtelen, bizonyos ismeretekre idővel autodidakta módon is szert lehet tenni.

Arról a kérdéséről, hogy a honvédelmi miniszter katonatiszt legyen-e, Bokor Imre úgy vélekedett: amennyiben civil személy vezeti a tárcát, erősíteni kell az államtitkár, a miniszterhelyettesek, s a vezérkari főnök szerepét.

Reidl Jánost (Somogy megye) - egyebek között - az érdekelte, ami a könyvből kimaradt. - Én ennél

sokkal többet tudok, és kollégáim is. Ám úgy gondoltam, nem érdemes az oldalak számát gyarapítani - felelte a mérnök ezredes. A képviselő egy másik kérdésére tájékoztatta a bizottságot a könyv megjelenése óta történt zaklatásairól, a névtelen telefonhívásokról, az életveszélyes fenyegetésekről is.

A „kaszópusztai rezervátum” kapcsán Bokor Imre egy szakember véleményére hivatkozott, miszerint a területet körülölelő kerítés lebontása újabb felmérhetetlen károkat okoz a vadállományban. (E területen a kevés idővel rendelkező magas beosztású személyek vadásztak.) Saját példáját említette azzal kapcsolatban, miért volt értelmetlen szóvátenni az esetleges visszaéléseket. Korábban jelezte, hogy a Leningrádban végzett híradó mérnök tisztek közül egyetlen egy sem került mérnöki beosztásba, s a válasz parancsnoki fenytetés lett.

Végezetül hozzátette: meggyőződése szerint a könyvben említett „negatív jelenségek” nem fejeződtek be Czinege Lajos távozásával. Rámutatott: könyvével az volt a célja, hogy az ilyen cselekményeket megakadályozza, s felhívja a figyelmet arra is, hogy ezek a cselekmények nem maradhatnak titokban.

Ezt követően - a Honvédelmi Minisztérium képviselőjében - dr. Fehér József ezredest, illetve a katonai főügyész képviselőjét, dr. Kovács Árpádot hallgatta meg a bizottság. Dr. Fehér József bevezetőjében szokatlan nyilatkozatot tett: a sajtóhoz fordult. Elmondta: a minisztérium eddig - míg a honvédelmi albizottság Bokor Imrét nem hallgatta meg - nem reagált a sajtóban megjelent írásokra, holott azok között szerepel olyan is, amely tényként fogja fel a könyvben szereplő állításokat, holott ezek tisztázása éppen e vizsgálat célja. Ezért, ha a HM az ügyvel kapcsolatban a sajtóban bármilyen ténybeli pontatlanságot észlel, élni fog törvény adta lehetőségeivel. Mindenkinek érdeke, hogy e vizsgálat kiderítse az igazságot, ezért a tárca minden segítséget megad a bizottságnak. A HM azonban csak a könyv azon állításait kérdőjelezheti meg, amelyek a jelenleg hivatalban lévő vezetőkre vonatkoznak, a nyugállományú katonák már nem a hadsereg tagjai.

Gyuricza László furcsállotta, hogy a HM-ben nem folytatnak vizsgálatot az ügyben, hiszen a katonai főügyész képviselője az ülésen egyértelműen leszögezte: Bokor Imre függelemsértést követett el azon megállapításaival, amelyek jelenleg is aktív tábormokokra - a miniszterre, az államtitkára és egy altábornagyra - vonatkoznak. - Dr. Fehér József szerint katonai bűncselekmény esetén a parancsnok mérlegeli, indítanak-e büntető eljárást. A katonai ügyész hozzátette: a könyv további szereplői magánindítványt terjeszthetnek elő, becsületsértés, illetve rágalmazás miatt. Tudomása szerint eddig hárman éltek ezzel a lehetőséggel.

Raffay Ernő szerint a kérdés nem az, Bokor Imre követett-e el függelemsértést, hanem hogy az általa leírtak megfelelnek-e a valóságnak, vagy sem. Az alezredes szerint az ügyészségek csak konkrét bizonyítékok, alapos gyanú esetén rendelik el a nyomozást, általános megállapítások alapján sehol a világon nem indítanak eljárást.

Fehér József ezután sorra vette a könyv egyes fejezeteit, tételesen cáfolta a korábbi és jelenlegi vezetőkkel kapcsolatos szerinte sértő és megalapozatlan megállapításokat, amelyek hamis képzeteket keltenek a hadsereggel kapcsolatban. Mint mondotta: rendelkezésre bocsátja az érintettek nyilatkozatait, akik egyébként személyesen is hajlandók kifejtetni véleményüket a bizottság előtt. Egy példa az általa említettek közül: annak a katonatisztnak, akinek szentendrei házáat a könyv szerint overallba bűjtatott katonák építették, soha nem is volt telke.

A bizottság a tervek szerint a közeljövőben meghallgatja az érintetteket - így a jelenlegi honvédelmi minisztert és Czinege Lajost is -, valamint különböző szakértőket. (MTI)